

> **Retouradres** Postbus 16228 2500 BE Den Haag

Aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Mevrouw mr. J.J.M. Uitermark
Postbus 20011
2500 EA DEN HAAG

**ATR, Adviescollege
toetsing regeldruk**
Rijnstraat 50
2515 XP Den Haag

Postbus 16228
2500 BE Den Haag

Onze referentie MvH/RvZ/JT/RS/bs/ATR3424/2024-U072

Uw referentie

T 070 310 86 66
E info@atr-regeldruk.nl
www.atr-regeldruk.nl

Datum 17 juli 2024
Betreft Regeling actieve openbaarmaking Wet open overheid en Tijdelijke
regeling uitzondering bestuursorganen

Geachte mevrouw Uitermark,

Op 18 juni 2024 is door de toenmalig staatssecretaris de *Regeling actieve openbaarmaking Wet open overheid (Woo)* en de *Tijdelijke regeling uitzondering bestuursorganen* voor toetsing aangeboden aan het Adviescollege toetsing regeldruk (ATR). Volgens de Wet open overheid (Woo) moet de overheid informatie actief openbaar maken. De wet is op 1 mei 2022 in werking getreden. Uit artikel 3.3 van de Woo volgen 17 informatiecategorieën die overheidsorganisaties ten minste actief openbaar moeten maken. Het eerste en tweede lid van dit artikel zijn nog niet in werking getreden, omdat gekozen is voor een gefaseerde invoering. De verplichting tot het actief openbaar maken van de (17) informatiecategorieën verloopt daarom in (vier) tranches. De nu voorgestelde Regeling actieve openbaarmaking Woo regelt de eerste tranche. Het gaat daarbij om regels over de wijze waarop (de eerste) vijf informatiecategorieën actief openbaar worden gemaakt. Het betreft: 1) wetten en algemeen verbindende voorschriften, 2) besluiten van algemene strekking, 3) informatie over de organisatie en werkwijze, 4) bereikbaarheids-gegevens, en 5) vergaderstukken en verslagen van de Staten-Generaal. Later volgen nog drie tranches waarin de overige twaalf informatiecategorieën zijn geregeld, waaronder adviezen en beschikkingen.

Bepaalde organisaties (waaronder de zogeheten 'b-organen') worden tijdelijk (tot 2029) uitgezonderd van de actieve openbaarmakingsplicht uit artikel 3.3. Onder deze groep uitgezonderde bestuursorganen vallen onder andere garages die Apk-keuringen uitvoeren, gerechtsdeurwaarders, onderwijsinstellingen en academische ziekenhuizen. De tijdelijke uitzondering wordt geregeld via de nu voorgestelde *Tijdelijke regeling uitzondering bestuursorganen*.

Toetsingskader

ATR beoordeelt de regeldrukgevolgen aan de hand van het volgende toetsingskader:

1. Nuloptie (nut en noodzaak): is er een taak voor de overheid en is wetgeving het meest aangewezen instrument?
2. Zijn er minder belastende alternatieven mogelijk?
3. Is gekozen voor een uitvoeringswijze die werkbaar is voor de doelgroepen die de wetgeving moeten naleven?
4. Zijn de gevolgen voor de regeldruk volledig en juist in beeld gebracht?

Het college vraagt met dit advies aandacht voor twee onderwerpen bij deze eerste tranche. Het gaat daarbij om het bieden van voldoende duidelijkheid over a) de uitzonderingen en b) de impact van de regelingen (in het bijzonder voor de organen die tijdelijk worden uitgezonderd). Het college gaat er vanuit dat deze punten ook worden betrokken bij de uitwerking van de volgende tranches. Mede omdat die tranches kunnen resulteren in substantiële (regeldruk)gevolgen.

1. *Nut en noodzaak*

De *Regeling actieve openbaarmaking Woo* vormt een uitwerking van de Woo over welke informatie openbaar gemaakt moet worden en op welke wijze dat dient te gebeuren. De regeling zorgt voor een uniforme invulling van de verplichtingen uit de Woo. Dit voorkomt onnodige (interpretatie)verschillen tussen overheden en onnodige uitvoeringslasten voor bestuursorganen. Omdat een deel van de bestuursorganen technisch nog niet efficiënt kan aansluiten op de digitale infrastructuur worden deze organen tijdelijk uitgezonderd van de actieve openbaarmakingsverplichtingen.

Het college constateert dat nut en noodzaak van beide regelingen zijn onderbouwd en ziet geen aanleiding voor adviespunten bij dit onderdeel.

2. *Minder belastende alternatieven*

De *Tijdelijke regeling uitzondering bestuursorganen* regelt welke bestuursorganen tijdelijk worden uitgezonderd van de openbaarmakingsverplichtingen (in artikel 3.3, eerste lid, onderdelen d en e). Het gaat om een uitzondering tot 1 mei 2029. Vanaf die datum dienen de organen (alsnog) te voldoen aan de verplichtingen. De tijdelijke uitzondering is aan de orde omdat een deel van deze organen nog niet de mogelijkheid heeft om aan te sluiten op de landelijke digitale infrastructuur. Implementatie van de Woo-verplichtingen zou dan tot onwerkbaar situatie of onevenredige kosten leiden. Voor een deel van de (b-)organen geldt dat zij al eigen registers hebben waar gegevens in zijn opgenomen. Zo is er bijvoorbeeld het Register van Gerechtsdeurwaarders en het Register notariaat. Op dit moment kunnen de bestaande registers nog niet efficiënt in de digitale infrastructuur worden ondergebracht. Als de bestuursorganen separaat in het landelijke register worden opgenomen, ontstaan parallelle registers. Dat is niet wenselijk.

Uiterlijk medio 2027 dient de evaluatie van de Woo te zijn uitgevoerd. Dit is vijf jaar na inwerkingtreding van de wet. Volgens de toelichting "is het denkbaar dat de evaluatie noopt tot het maken van nieuwe keuzes met betrekking tot de actieve openbaarmakingsplicht". Mede om deze reden duurt de uitzondering van de onderhavige regeling tot 2029. De tijdelijke regeling voorkomt dat een aantal bestuursorganen al in de komende jaren worden geconfronteerd met onuitvoerbare verplichtingen en onnodige lasten. Tegelijkertijd betekent het voorstel een uitzondering voor vijf jaar. Na deze periode dienen de bestuursorganen (alsnog) aan de openbaarmakingsverplichtingen te voldoen. Onduidelijk is op dit moment of de lasten die daarmee samenhangen proportioneel zijn en de werkbaarheid daarvan (te zijner tijd) gegarandeerd kan worden. Om deze reden is het volgens het college van belang nu duidelijker te zijn over de mogelijke verplichtingen voor de bestuursorganen die worden uitgezonderd. Dat kan door expliciet te bepalen dat op grond van de evaluatie-bevindingen in 2027 wordt besloten over het al dan niet permanent uitzonderen van de bestuursorganen. Daarmee kan het voorstel ook duidelijk maken dat individuele bestuursorganen die nu worden uitgezonderd, worden vrijgesteld van voorbereidingshandelingen gericht op de openbaarmakingsverplichtingen per 2029.

Het college begrijpt dat samen met de brancheorganisaties van de bestuursorganen wordt onderzocht hoe implementatie van de Woo-verplichtingen lastenluw en werkbaar kan worden vormgegeven. In beginsel verplicht de wet ook tot implementatie. Het college wil de aandacht vestigen op de voorbereidingshandelingen (en de bijbehorende kosten en tijdsbesteding) voor individuele bestuursorganen, gegeven de verplichtingen per 2029. Mogelijk dat uit de evaluatie in 2027 volgt dat bepaalde organen permanent worden uitgezonderd, en dat daarmee bepaalde handelingen en verplichtingen niet noodzakelijk zijn. Onnodige regeldruklasten kunnen in dat kader worden voorkomen door duidelijkheid te bieden over de evaluatie en de besluitvorming over de uitzonderingssituatie.

2.1 Het college adviseert op basis van de evaluatie in 2027 te besluiten of de tijdelijke uitzondering voor bepaalde bestuursorganen van de actieve openbaarmakingsplichten uit de Woo permanent kan worden en hierover duidelijkheid te bieden in het voorstel.

3. Werkbaarheid

Het kabinet kiest met vier tranches voor een gefaseerde invoering van de verplichtingen uit artikel 3.3, eerste en tweede lid, van de Woo. Dit draagt bij aan de werkbaarheid van de bepalingen. De tijdelijke uitzondering voor bepaalde bestuursorganen voorkomt daarnaast onwerkbaarheden en onnodige lasten, en draagt zodoende ook bij aan de werkbaarheid van de uitwerking van de Woo. Het college ziet geen aanleiding voor adviespunten bij dit onderdeel. Wel merkt het op dat opvolging van adviespunt 2.1 ook zal bijdragen aan de werkbaarheid van de regelingen behorende bij de Wet open overheid.

4. Gevolgen regeldruk

Het voorstel bevat een beknopte, kwalitatieve beschrijving van de gevolgen. Zo zullen bestuursorganen een redacteur moeten aanstellen die de informatie gaat leveren bij het register. Verder moeten organisaties eenmalig hun bestaande organisatie-beschrijving of organogram toetsen aan de criteria die de Woo en de regeling hier aan stellen. Ook moeten organisaties er zorg voor dragen dat wijzigingen tijdig worden doorgegeven en verwerkt. De inschatting is dat de gevolgen van deze eerste tranche nog niet omvangrijk zullen zijn. De tijdelijke regeling uitzonderen bestuursorganen wijst onder andere b-organen aan die tijdelijk worden uitgezonderd van de actieve openbaarmakingsplicht uit de eerste tranche. Deze uitzondering is volgens de toelichting bij het voorstel aan de orde om de implementatie soepeler te laten verlopen en uitvoeringslasten te verlichten. De regeling bevat echter geen kwantitatieve duiding van de implementatiekosten en de uitvoeringslasten die kunnen optreden als gevolg van de verplichtingen. Hierdoor is niet duidelijk:

- I. Hoeveel organisaties (die nu worden uitgezonderd, onder andere als b-orgaan) taken vervullen die vanaf 2029 aan de actieve openbaarmakingsverplichtingen moeten voldoen. Onduidelijk is bijvoorbeeld hoeveel garagebedrijven (die Apk-keuringen uitvoeren) en hoeveel gerechtsdeurwaarders er zijn die onder de Woo-verplichtingen vallen.
- II. Wat per organisatie (bij benadering) de tijd en kosten bedragen die noodzakelijk zijn ter vervulling van de openbaarmakingsverplichtingen;
- III. Wat de totale lasten voor de (tijdelijk) uitgezonderde organisaties zijn als gevolg van de Woo-verplichtingen ten aanzien van actieve openbaarmaking.

Voor onderbouwde besluitvorming is inzicht in deze gegevens volgens het college wel van belang. Hoewel de lasteneffecten van de eerste tranche mogelijk nog niet omvangrijk zijn, kunnen deze kosten voor de volgende drie tranches wel omvangrijk zijn. Ook om die reden is het van belang inzicht te hebben in de omvang van de doelgroep die aan de verplichtingen moet voldoen en in de lasten die uit deze verplichtingen volgen.

4.1 Het college adviseert de kosten-effecten van de regelingen kwalitatief én kwantitatief uit te werken in de toelichting bij het voorstel.

Dictum

Gelet op de toetsing is het eindoordeel van ATR bij het voorstel:

De Regelingen vaststellen, nadat met de adviespunten rekening is gehouden.

Het college vertrouwt erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd. Het gaat ervan uit dat in het definitieve voorstel wordt toegelicht op welke wijze u met onze adviespunten rekening hebt gehouden.

Hoogachtend,

w.g.

M.A. van Hees
Voorzitter

R.W. van Zijp
Secretaris